

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De pollutione nocturna

Gerson, Jean

[Esslingen], 1475

[urn:nbn:de:bsz:31-140564](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-140564)

K5

42 A 1932, 14 RH

K. Schorbach, Jahrb. Sich. d. Ges. f. Cottb. 5
5 (1895), S. 247 f. *Festschrift für die
C. Picot - H. Stein* *Recueil de pièces historiques
sans le titre de Kreis* 1923, S. 74

Kleider
Nr. 101

H. 0 Schreiber 5313

Schorb. Nr. 5

H. 0 Knoblochtor, Straßburg

GW 350 3)
(250)

H. 4757. Schreiber 3170 +

GW 195
(Linnemann)

H. 0 Schreiber 3002
(Museum am)

H. 7699.

H. 6775.

H. 7725.

✓

H. 8344. Schorbach Nr. 2

Nr. 8 ist
gesondert
gebunden

Zufang f. Lige. Gold. V. 1893
8. 247

Bornst. u. Buntach = vom 1891
zur Restaurierung III A
(1917)

Incipit tractatus vener. mdi mgr̃i Johis gerson
Cancellarij. p̃sienſiſ deſcrupulo quozũdã an debe
ant celebrare durina pollucõibus nocturnalibus
corrupti abextra.

Dubitatum est aput me frequenter
et diu p̃sertim post susceptum sacē:
do cum. Si quis nocturno pollutus
sompnio a celebrando missã cessare
deberet. Expertus sũ similit̃ m̃tos
et p̃sertim religiosos & nouissime quẽdam p̃ceter:
is tali dubitationis scrupulo nõ parum turbatos
dum ex vna parte eos ad celebrandũ trahit deuor:
cio. ex altera timor offense r̃primit Tandẽ effect⁹
sup hac re cercior. Cum ex doctoz sacrozũ lectiõẽ
Cum experitoz & virtuosoz consultacione & ex:
emplo Cum postremo ex ip̃a rationis & expimen:
talis cogniciõis attestacione. induc̃ sum vt con:
sideraciones aliquas breues. & non proſus i utiles
sup hac celebraciõis materia p̃ponerẽ subiciens
eas iudicio melius & sincerius sapiẽciũ. Nunq̃ mõi
p̃sideracionũ quedam erũt accessorie. quedam per:
directũ r̃nsiue. Dicor aut dari veniam si forsan in:
puri⁹ loquẽdũ fuerit. qm̃ morbo talis ẽ q̃ vix aliẽ
delegi vix pulchrioribz medicam̃tis sanari potest.

Proposicio prima.

Nullus habet certitudinẽz euidẽtem abs q̃
dei reuelaciõẽ spirituali q̃ sit sufficienter

Joh

WR 279

a

139

disposit^o & dign^o ad celebrādū missae misteria. **P**z
qz tūc posset aliqs euuēter se agnosce esse in grā
gratū faciente. & qz sufficē fecerit q̄tquid r̄quirē
ad h̄ qz sibi deus grāz hāc ifuderit. **Q**z insup nullū
pōit obicē ex pte aliq̄ adhū^o modi grē p̄ceptōz
Demqz sciret euuēter qz rite esset cōstitut^o sacdos
ad habēdā ptātem nullate^o impeditā. & s̄tia m̄ta
q̄ sūt pure cōtingētia. & q̄ ifallibiliter sciri n̄ possūt
absqz dī reuelacōe sp̄ali. **P**eterea q̄s nesciat posse
fieri vt homo deē in re pbū sensū ex demeritis p̄e
cedētibz. ut nō uideat p̄cā sua & ita nichil sibi cōsci
us sit. n̄ tñ inh̄ sit iustificatus p̄ vt idem ap̄l^o. for
midādo testatur. forsan ē talis operat^o ip̄i amon
superbo qui ad gūnuū hester uent reputās h̄ sibi
esse ad honozē p̄cipuū. qd̄ sibi erat ad suspendium.
Quis scit si est auditurus. **A**mice quō huc itraſti
n̄ h̄ns uestem nupcialē. forsan etis demqz anūm
atus ē iter illos d̄ q̄bz p̄pheta nō tā imp̄catie quaz
p̄nunciatue dicē. **I**f iat mēla eoz corā ip̄is ī lacūm
vsqz ibi q̄ ih̄iter. uidetis qm̄ extimescēda s̄na. si mis
ſtico sēu utimur s̄ q̄sdā ad sacram eucaristie m̄saz
accedētes iducē. p̄fertī ē dicē. obscurēt ocli eoz
ne uideāt. & s̄formē ad h̄ ap̄l^o itonat & mimat q̄ ī
digne māducat. & rurſ^o p̄p̄ē h̄ iē uos m̄ta ībecillē
& dormi. h̄ ībecillitas & h̄ dormicō maḡ ad aīaz q̄z
ad corp^o r̄ferēde sūt utputo. cōstat at̄ qz h̄ oīa cōtū
dīez euuēcie tollē ab aq̄ s̄r̄ sua ad celebrādū dignitate

Proposicio secunda

Hodigne celebrandū & absq; temeraria p̄
sumptione & imputabilitate ad nouū p̄c̄z
non requirē talis euidentie certitudo sup
celebrātis dignitate. **D**atq; quia nll^o quāq; purus
et iustus deberet celebrare. nec hoc posset sine dis
crimīe nisi ei fieret reuelacō sp̄alis. **S**ufficit ergo
certitudo talis qualem immozali materia osueuim^o
expetere & capere. q̄ certitudo posset appellari cer
titudo moxalis siue ciuilis. Sicut prudenter loq̄
phus 2° ethicoꝝ ca. 3°. **D**isciplinati em̄ ē in tantū
ctitudie; iqrē scōz v^o qd̄q; gn^o. Inquātū natura r̄
cipit. **A**d hāc ctitudiez moxalē suffi^t ut iplūmū q̄
hō accedēs admissā discussiōē sciētiā suā sic fecis
set p̄ magna re lucrāda ā icōmodo grau diuitādo
& q̄ n̄ sit sibi sci^o p^o hāc discussiōz d̄ p̄c̄o mortli
aut d̄ p̄pōito peccādi mortaliē. **A**d isup nō noscat
aliud impedimētū legitimū se p̄ exmunicaciōem
aut irregularitatē h̄re. **C**onsencio itaq; ī h̄ cū duz
ando ī 2° sn̄az dist. 2°. **O**x tal̄ etiā si esset ī p̄c̄o
mortli nesciē nec d̄ eo exp̄ssā ageret p̄fessiōez re
portarz vnū ex duobz. **A**ut sibi r̄mitterē ēle p̄c̄z
vtute sac̄m̄ti qz iudeē facē qd̄ ī se ē ad ei^o d̄lectōez.
nō r̄q̄rit em̄ d̄ ultra posse. ā fiēt sibi diuini^o illu
stracio & r̄gnicō sui p̄c̄i. q̄tūs p̄ p̄niaz i^o diluēt
q̄zadmodū mltis p̄tingē p̄batiss^o ē q̄ m̄mido sui
sac̄docij dū celebracōz p̄tūāt ir̄memozacōez r̄deūt

primorum et occultissimorum peccatorum. Simile inueniunt
graz illi qui nouiter ad frugem melioris uite toto cor:
de se parant. Porro talia peccata in recordacione ve:
niencia ex irradiacione superioris luminis in profundo ab
illo anime. Non ideo tales confiteri tenentur quod non prius des:
leta esse potuerunt modo predicto. Sed hoc fit ad ob:
ediendum precepto dei. De confitendo semel quodlibet
peccatum nostrum mortale dum etiam distinde agnoscimus.

Proposicio tertia.

Non omnis scrupulus est dubitacio de peccato mor:
tali neque omnis iduocacio est ordinacio et non attē:
cio impedit de necessitate celebratis dignitate. pro:
quod ceterudo moralis que predicti sufficere operati secum uas:
cillacione quando anime est hesitacione et suspicione et scrupulu:
quod homo non sit sufficiens dispositio et impedimento ligat:
sit. compatere etiam de ordinacione atque presertim uirum infer:
riorum et legi transgrediente morborum. quod sepe non solum nre por:
testati ex quo cetero iduocacio quodam quod non plena sepe et actual:
attencio operati nre obinde peccato maculari necesse est nec
peccat. Et si quis opposuerit quod dubitacio de aliquo an sit il:
licitum et state dubio id agens peccat quod se discrimi sci:
enter subicit. Hec cum domino uult. alchisiodorensi. et glaz
hanc moralis intelligenda est de dubio tunc quod est uelentis
et magis et equo saltu inducit mentem credere quod est mortale illi:
tum sic quod est licitum. secus est ubi mens plene inclinat et iudicat
quod est licitum quod illicitum quodius non habeat usquequaque ceterudi:
nem euidentem. aut fixam quod nec hoc ipsum requiritur

Put itaq; n̄ nulli & plures q̄ fortis sūt fātasie. qui
p̄pterea sepe trepidāt timore. ubi timēdū n̄ ē. tales
m̄iti d̄nt cōsilio superiorū & prudētū. & s̄ t̄lez īporū
uacillaciōez audacter opari. Sic em̄ plerūq; uicē
abibitq;. qui v̄o rēmut credere supiorū & prudētū
cōsilio. ad tales scrupulos d̄ponēdos & agēdo cōtra
eos. errat multipliciter. p̄mo p̄superbiā & arrogā
ciā. p̄ponēdo iudiciū suū & prudētā. aliorū iudicio
& cōsilio. **R**urs⁹ talis vix ā nūq; habeb̄ deuociōz
solidā n̄ pacē cōsciēcie sue a talib; ac p̄inde cāeb̄
loc⁹ aīe sue hospite illo d̄q; dicit p̄ph̄a. q̄ īpace fact⁹
ē loc⁹ e⁹. **P**icut doctores aliq; q̄b; affecō. q̄ aliq; n̄
tā mēitoriū ē cōdere sic velle cōdere. nec dolere sensu
aliter de pcc̄is. sic velle dolere & n̄ posse. **D**esideriū
paup̄ū exaudiuit d̄n⁹ ait p̄ph̄a. **P**repaciōez cor;
dis eorum audiuit auris tua. d̄ itaq; iudicat nos
2⁹ superioris racōis arbitriū uolūtate & iudiciū. et
n̄ 2⁹ ea q̄ nob; iūitis atq; d̄m̄tētib; porcio sensuali
tatis inferior ad uehit & pduc̄. q̄lia sūt volubilitas
īmagiacōnū & fātasiaz. stimulu⁹ īsup cām̄s illece
broz⁹ ā v̄dicātes uacillaciōes. p̄pterea timide & icer
te sup agēdis ā sup eis cōdēdis q̄ neq; n̄ris sēsib;
attigī⁹ & cōsilia. d̄cipiūē ex h̄ m̄ti ex s̄plicib; disti
guere nesciētes. ī ter ea q̄ porcio aīe superior agit p̄
cōsiliū. & ea q̄ porcio inferior patit̄ absq; superioris as
sēsū. darēt idcirco sepe aliq; salubze cōsiliū q̄ nesciūt
īd̄ p̄stāe sibi q̄re sic ē. obēbā cōte passio⁹ sūt irruētū

tumultuantem & rixantem. Quo tūc memorandū
est beati. Iheron. sup hac re psiliū. Erat ex discipulis
ei⁹ quidam tantis inquietatus scrupulis ut ad
celebrandū nullo auderet pacto accedere dixit ei d̄
uotus & circūspectus Iheron. postquā hec pcepit
Vade frater & in fide mea celebres. obediuit disci-
pulus & scrupulus ille om̄is p̄petuo discessit. lau-
danda proorsus & imitanda tam illius patris idu-
stiosa fiducia. quā istius fratris fidelis obediencia.
Diceret aliquis ex simplicioribus. vtnā talis mihi
esset Abbas ut prior qualis erat Iheron. facili⁹
crederem imperanti. Nunc vero cū superioris mei
paruam sapienciam conspicō. nō audeo meam con-
scienciam & salutem sue fidei tali pacto cōmittere.
quisq̄s ita dicas & sapis. ēras & desipis. Non enim
om̄isisti te & salutem tuam ī manus hominis. quia
prudens aut plurimū litteratus et deuot⁹. s; quia
tibi est secundum regularem institucionē p̄positus
& p̄latus. q̄z obzē obedias sibi non ut homini sed ut
deo iubenti. si tamen nō est contra deū. & sepe tanto
erit obediencia tua placencior dō tibiq; fructuosior.
Quanto est indignio: ille cui propter deum subici
non refugis. Caueas ad ex tremum ne dū queris
securitatem nec illā adipiscaris et ingrauem cada-
diu dicacionis et p̄sumpcōis foueam

Propositiō quarta

Occurrit ut possit aliq̄s eodē tēpe ad cele
braciōz laudabiliē accedē. possz meliōm
laudabiliē abstinē. Quo caū pmū ē lauda
bili⁹ quā 2⁹. Patz p̄ma ps q̄n aliq̄s in p̄scia peccā
mortalē ē ā alio ipedimēto ⁊ n̄ ē obligat⁹ ex officio
v̄l aliē celebrare tūc hz utrūq̄ i sua uolūtate facē
licēē atz laudabiliē. utrū ē cēturiōe dicat. dñe n̄ sū
dign⁹. v̄l ē zacheo fidēē dñm iuitet. Secūda p̄tez
p̄bo ē. durādo 2° sē. dist. 12. q. 6. Celebraciō q̄ppe p
se ē op⁹ bonū. Abstinerē aut ab ea si sit bonū. ma
gis est in ordīe ad induociōem abstinētis q̄ o p̄se
Rursus celebraciō habet efficacīā magnā ex v̄tute
operis op̄ati p̄pter quā nō tātūdem voluntas ualet
sola celebrādi sic par uolūtās actu celebrās. Addit
itaqz op⁹ hoc exteri⁹ aliqd̄ bonitatis ad bonitatem
voluntatis p̄pter meritū passiōis xp̄i p̄pterea dis
ci solet op⁹ p̄uilegiatū. Ampli⁹ ille qui celebrat i
op̄is executiōe magnā adipisciē duociōis p̄guediēz
⁊ diuini⁹ solet occupari. Ducē i sup a v̄tute nobi
liori sic agēdo videlicz a caritate ⁊ dilectiōe huius
sacramēti q̄z nō celebrās q̄ timore se pot⁹ strahit
Qu si q̄s dixerit uocaciōez a celebraciōe ideo fieri
ut ip̄a p̄modū r̄uerēu⁹ ⁊ diuici⁹ q̄z rari⁹ i pleac̄
statemur sic posse euēire. s; p̄t ex adūso p̄tīgē q̄
talē s̄btradio remoueb̄t h̄uaciōez ad bonum cuius
effectus secundum p̄m est delectabiliter operari.

Signū inq̄t acq̄siti habit⁹ ē delectatio in ope. euēit
insup̄ plerūq̄ illud dictū nasonis. Qui nō ē hodie
cras min⁹ aptus erit. Distraberis hodie. parū de;
uotus es. parum recollēd⁹. plurimū tēptar⁹ a car
ne mūdo ul̄ d̄mone. Credo eq̄dē si agnoueris q̄ nō
dormiūt q̄ te p̄secūt. ⁊ cras idē erūt tibi adūsantes
hostes. tueq̄ duocōi insidiantes q̄les sūt hodie. quo
circa non irzacionabilē p̄sulic sapiens. Quodcūq̄
p̄t inq̄t manus tua in stanter operare. Nescis em̄
qn̄ tale temp⁹ ad laudabiliter celebrandū tibi con
cedē q̄le nūc habes ⁊ si vtzq̄ habes vtzq̄ melius
Esto q̄ fueris in hac. l̄ illa re d̄fctuosus. cur nouū
defectū in nō celebrando sup̄inducis. Sz frigid⁹ sū
dicis aut tepidus. sepe suscipit iñcium celebraciōis
hoīez paz deuotū ⁊ frigidū quē in fine calescentē
dimittit ⁊ feruidum. Corp⁹ xp̄i ignis est sp̄ualis
Accede fiducialiter ad hunc ignem calesces facili⁹
Audiamus orantem Ambrosium. dominū alloquē
tem. Graue est q̄ ad mensam tuam mundo corde et
in nocentibus manibus non venimus. sed grauius
est si quia peccata metumus sacrificium non reddi
m⁹. Refert narracō sanctorū patz d̄qdā. q̄ nō in sel
ī āno p̄mūicādū censebat. s̄ q̄z s̄cti p̄tes r̄pugna
bāt arguētes q̄ ā dignū se reputabat ⁊ dispōitū
q̄ sel ī āno p̄mūicabat ⁊ ita p̄sūptuos⁹ ēat ā ī dig
nū se tē fatebat ⁊ n̄loī⁹ tūc accēbat. cur g⁹ n̄ pot
at ā⁹ s̄l̄r p̄tes h̄ sac̄m̄ta p̄ficē q̄z us se scirz idig⁹

Si phas ē semel itaq; cū timore dei celebrare cum
eodem timore poterit esse sepi⁹ celebrādi licencia
Ifuerūt nec ignari sanctorū patrum aliq. q̄s certa rō
opescuit ne celebraret in eternū Sz particularia hec
facta q̄rūdā ueneranda. magis sūt pia itentōe q̄z ī
exemplū trahenda Postremo nō sū nesci⁹ diūsa
esse dona & variacōes idiūsis put spūs sanct⁹ uo-
luerit Et alē idispōnē p̄ īterp.ōez celebracōis .et
vix se se postmodū recolligit Alius ex eadem fre-
quentacōe reddiē inducor. & ex t̄li familiaritate
pompdor ad optētū Quāobrem iterzoget vnus
quisq; suā p̄sciēciāz tūc p̄xp̄iēciā & p̄udēciōis
alteri⁹ p̄siliū et auxiliū .id q̄ oportum⁹ opit exe-
quāē .Hinc dicebat Egregi⁹ doctoz Au⁹ Quot
tidie celebrare nec laudo nec vitupero. ip̄e tam̄ et
ali⁹ p̄siliūt sic uiuē vt sim⁹ q̄tidie digni accedere.

Proposicio quinta

Nulla pollucō īchoata & p̄fēta īsōpno est
p̄cēz. P̄z exp̄famosa Auḡ r̄gla Q̄ p̄cēz ē
ado uolūtāiū q̄ si n̄ eēt uolūtā⁹ n̄ eēt pec-
catū & īcligētē d̄ actuali īfurs⁹ ista ē exp̄ssa d̄mi-
nacō eiusdem. p̄mo de diu. dei loq̄nti⁹ de uolētā cor-
ruptōe v̄ḡis ac⁹. q̄nto īq̄t maḡ absq; culpa ē īcor-
pore n̄ p̄sēciētis sic absq; culpa ē īcorpe dormiētis
Dicētēs oppōitū n̄ solū d̄ d̄ic̄ theoloice. sz et̄ philo-
sophice d̄ d̄imnacōi n̄ h̄nt q̄ respōdāt. si fiat eis ā-
guntū d̄furōsis. & īfātib⁹ et alijs n̄ utētib⁹ racōe.

quos p̄tūc nō peccare noua trāsgressiōe scōrs est
omniū rōe sapiēciū sentēcia. Notāe dixim⁹ si pollucio
fit inchoata & p̄fecta in sompno qm̄. possz aliq̄s
vigilans ipurū h̄re desiderū se polluedi q̄ vigēte
caderet ī sompnū iqua sua pollucio splereē p̄t s̄lz
pollucionē in sompno in ceptaz expurgiscens male
sumare. Constat aut̄ in h̄ys casibz radicē polluci
onis esse liberā atq̄ flagiciosaz p̄t quā op⁹ illud
obscenū imputatur ad culpā. At vero si vtrobiq̄
fuerit imp̄ncipio & in fine carencia rōis. vsus aut̄
s̄nsus. liber erit utiq̄ t̄lis actus etiam si uigilādo
completerē a culpa mort̄i. Palā est ratio qz librate
carebit. poterit forsitam peccare aliquis p̄ modū
splacēdo sibi ī t̄li uoluptate pbrosa quā an̄ n̄ h̄uit
nō ob inde t̄n reddereē p̄ior act⁹ polluciois cul
pabiliter uiciosus posset etiā in aliquo placē s̄m
Tho. non qz voluptas est s; sanitatē naē affēt &
exoneracōez absq̄ sui qui patit̄ p̄curacōe l̄ s̄s̄u
Deniq̄ non s̄s̄lūt sancti qz debeat uiolentē fluxus
ille dū uigilando sentit̄ iam effluens coherceri. qz
ut esset frustra conatus huiusmodi ut naē supra
modū grauatiuus. Confirmacōe om̄i ista ē. qz actus
exterior nullū p̄c̄z ē n̄ d̄noīacōe intrinseca plus q̄z
urina q̄ nō p̄prie dicit̄ sana sic nullz p̄prie dicit̄ aīe
p̄c̄z dū librate n̄ utit̄ nec erit t̄c̄ act⁹ exterior uicio
s⁹. neq̄ t̄n negabi⁹ qm̄ p̄ c̄pulā ā p̄cogitacōz illece
brā uigilie. possz āq̄s ī h̄ac diaboli fordiatē p̄cipitāi

sz culpam tuc vigilia . nō sompnus habet quāqz &
crapula & dlectacio voluptuosa letali crimine sepe
carent & possunt ante sompnū dilui penitendo.

Proposicio sexta

Ollucio corporalis ī sompno stingere pē
nō solum sine pccō mortali pcedente imo
& exmēto. pēz ex dēmi acōe famosa greg
Et alios tam theologos qz naturales . euenit em
nō nūqz hec imundicia exmfirmite aut debilitate
naēe exonerare se uolentis . aut retinere nō valē
tis Nam est p̄eterea aliquis fluxus fere talis in
uiris aliquibus . qualem femine paciūē imēstruis et
fit cū nulla uel remissa uoluptate edam uigilando
fit insup aliquādo fluxus aliquis tanta lubricitas
te & facilitate in quibzdam uiris & feminis qd solo
affatu uel alloquio aut leui cogitacione prouocāē
Quis ergo dixēit apud iuutos aut remētēs aut
nullomō s̄enciētes ab inicio usqz in finē pēz mor
tale omitti Nō em̄ ē omniū uia s̄plexiōis armon
ia . qsdā uide^o naso leuissima ā nlla occōne defluē
languinez . Alios cū uolencia m̄ta illud non pati
scim^o . Cognoui hominē sexagenariū secularem et
valde crapulosum fuisse qui nūqz se pollucū dormi
endo testabatur in alijs mirabaē Aliū uidi religi
osum & sobriū q p̄ decēniū & amplius fē q̄tadiana
hac passiōe uexabaē . Quidā uix sōpmiāt dormiēs
et . alios sōpia iugitē exagitāt . sz obmitta^o h & filia

Quorū dēminacō medicos pl⁹ aspiciit sibi & rime-
dia. Quāq; in gress⁹ fuerit vn⁹ ex medicis et fa-
mosissim⁹ se p̄dē ad medēdū t̄li nocturno fluxu i
alijs studuisse diligētē s; frustra laborasse. Nos atē
moralia seu theologica loq̄ntes. d̄claremus q̄ pacto
posset ex merito p̄cedere nocturna pollucōe. Primo
quidem ex arca ḡtinēcia in pane & aq̄. h̄ eues-
nire p̄spiciū fecit exp̄iencia. Ampli⁹ h̄ viciū car-
nis p̄dicādo si q̄s d̄testatē. Nonne sup̄ illo cogitare
possz. aut sibi ḡfessōes audiendo. possz utiq; & cū
merito magno nichilo⁹ occurrere. Videbit i s̄opno
n̄ nūq; p̄cogitata ipudiciāz simulacra. & ip̄z ex
illis sic ex alijs d̄pollucōe scitari q̄s negauit. Addē
sc̄ti patres q̄z fuit oclus mentis ters⁹ & apt⁹. ad
fallaces insidias d̄monis i tuēdas. Non nūq; has
sordes fieri illusionē sua. uel ad terzēdum & inquir-
etandum timorose consciencie puritatem. uel p̄boni-
opis uel celebracionis impedimento. uel ut vigilā-
ti placeat q̄ in s̄ompno pertulit. uel ut ad sciēciāz
periculosū. & in discretā uite rigore. suadeat. & ad
n̄. famā prouocet. uel ut deo p̄picio et p̄mittente de-
uotam mentem sic exerceat ut ex tali feditate stu-
mulatū inuilitate custodiat. h̄ d̄ctā i loco d̄m̄i. Eze-
gorij sancti memoranda sunt. Primū est q̄ sepe t̄les
polluciones animus nesciens pertulisse. magis do-
lendū est quam fecisse secundum quod bonarum
mencium est ibi culpā agnoscere ubi culpa non sit

Sic tamen agnoscat culpa ut nō indiscrete im-
pediatur opacio iusta nec corporis debita sustēta-
cio deserat. Ne p̄terea aliquis p̄sciencias fabricet
ut nutriat erzoneas ne cadat in scillam cupiens ui-
tare caripdim. Pacieē ergo aliquis fortassis hesi-
taciones varias dū ad dormiendum v̄l p̄medendū
accesserit. Dicetq; pollueris si hoc et hoc non ob-
miseris si nō p̄caueris. Contempnat talia necesse
est. qui discrimen mai⁹ ī mure circūspicit si non
parem cū alijs viuendi formā prudenter in sequē
Scrupulosus ergo contra scrupulos agendum ē
⁊ fixo operis pede tractandū. Hac arte prudenter
v̄sus est ille. qui turbato cuiusdam iugiter repetitōe
horarum suarum si non assidue et adualiter atten-
deret ad eas. inuinxit penitenciam hanc ad temp⁹
ne quomōl; horas semel dictas iteraret. Nec enim
requiritur actualis semper attentō. sufficit habitu-
alis seu virtualis non in terupta scienter ⁊ a pro-
posito per deliberatam attentionem circa aliqd pe-
nitus in compatibile. Quille surgūt apud aliquos
tales scrupuli more canum. oblatrantes ⁊ lacerare
nimātes ipsos ambulātes p̄ viam mādatorū dei q̄s
tñ euicē ⁊ p̄pescē meli⁹ q̄z p̄ p̄temptū neqm⁹. Tm̄
mō sit p̄tēpt⁹ ille timorat⁹ ⁊ regularitē nō absq; p̄-
uio alterius p̄fercim superioris cōsilio. Alioquin
timor in moderatus facit casum aut precipitat in
consulta p̄sumpcio ⁊c.

Proposicio septima

Ulla corporalis imūdicia ē ipeditiua cele
bracōis dīse s; bñ de paccidēs rōe ꝑcomi
tācie alicꝝ l seque ī aīaz. hāc ꝑsidacōz dedu
cit. Nonauentēa quarto sentenciarum distincione
duodecima questione tercia. Etiam patet satis ista
pars ex v̄bis xp̄i si bñ ꝑendaē dicēdi zōe math.
14. Nō lotis manibꝝ māducare nō com̄inat hoīem
Et ratio ē qz nulla passio t̄lis ā exterior imūdicia
deꝑse ꝑc̄m est aut d̄necessitate ꝑc̄o ꝑiūda v̄l idu
cens ad ꝑc̄m Preterea. q̄lis ē imūdicia sordidior
& abhoīabilior corp̄al ut corp̄al ē q̄z sames lepro
sorz. hoc tñ nō impedit celebracōz ꝑsertim si fiat in
loco occulto. Idē sentiūt doctores d̄ m̄struis m̄hez
& de fluxu ꝑpetuo viroz aliquozum Secunda ꝑs
declaratur dicendo qz quedā imūdicia corporalis
ꝑiūda est ē imūdicia spiritali bñ ueritatem. sic
in uigilia fornicantes habent. Alia ē ꝑiūda tali ī
mundicie spiritali secundū quandā similitudinē
aut conformitatem ꝑout est in somp̄is sordidis
et impuris. quando nō ꝑccatum est sed similitudo
ꝑccati. Aliam videmus immundiciam que horrozē
quendam et abhominacionem quandam visa vel ꝑ
cogitata generat. vt inleꝑrosis et alijs plurimis.
quamuis nullam in esse sciamus ꝑccati ueritatem
aut effigiem. Postremo alia est indifferens sicut
inꝑedibus lutosi aut ī face puluerulēta & sudāte

Prima et secūda generant vt frequēter in anima
ebetudinem quandā discrasiam ⁊ deordinacōz atq;
indeuocionez. Quā sicut gustato spū desipit omnis
caro. sic eque ⁊ amplius gustata carne desipit spūs
⁊ fit carnalis ad tempus longius aut breuius 2°
diuerſas habituaciones atq; splexiones De hīs ī
figura didū ē antiquis ut tales ī mūdi separarēt
ab alijs usq; ad vesperam ⁊ vestimētōz locionē
Hoc Greg. sic exponit vt nisi prius ignis tēptaci
onis recesserit reum se quasi usq; ad vesperaz hō
agnoscat. Constat enim nullas tales instituciones
q̄ ceremoniales erant atq; figurales nullaten^o ad
nrām obligacōz eē trahēdas nisi iudicare uelle^o.
pp̄tea hec vespera et materialis locio hoc loco ad
līraz nō accipiende sūt Sed tam diu reputet se hō
immūdū vt extra sanctorum misteriorū castra se
cedat q̄ diu in eo tales vigent peccati r̄liquie eb
etudo scilicet mentis carnalitas et de ordinacio atq;
indeuocio. Purgantur alij tardius alij confestim
lugent humiliati. et promptis lacrimis diluunt et
extermināt quitquid carnalitatis cōtractum erat
⁊ omne eius vestigiū breui laīto delent et abolent
sordes Tercia pp̄tē scādālū ⁊ horrores q̄z utq; d̄
paccūs nocē potest diuocōi aīe. p̄tē eē d̄ paccūs cele
bracōz īpedire dū v̄z scādālū ⁊ horroz ⁊ ex s̄sequēti
īduocō celebrātis ⁊ assistē^o uehemē p̄sūtē accessu
⁊ sec^o uī sē ōs exēcitati ⁊ p̄fcti ap^o t̄s n̄ t̄mōū ē

Proposicio octaua
Ossibile est & absq; ulla reprehensione & cū
merito aliquē sompno pollutū. sacro sancta
misteria attingere atq; celebrare Pz p̄sīdēa:
do exdeductōe p̄cedenciū Ad dignā itaq; celebraci
onē sufficit p̄p̄atio talis q̄ nō relinqt p̄sciām peccī
mortis. aut impedimētū leimi. & q̄ duocōz & ruerē
ciā ad sacramētū penit⁹ nō excludat Sz pollutuz
nō dīdo possibile est ī se ista sentire n̄ lōge p̄tētem
passionē. īmo q̄ humilior duocior ordinacioz ruer
ēciōzq; adlacīnta accedat. p̄stat em̄ q̄ obscenitates
humoris istius cū suis reliquijs nō p̄petuo durant
nec p̄petuo a celebraciōe impediūt Et si dat̄ spaci
um 28 horaz sic albert⁹ deēminare videt̄. poterit
aliq̄s vna hora p̄paracioz effici. q̄ ali⁹ ī multo p̄sī
bus Cur g^o nō fiet ad celebrādū s̄l̄r apciōz Por
zo si timeat reuersio talium illecebrax passionum
tēpore celebracionis p̄nt utiq; & ī oībz attingere ul
ex aspectib; solis p̄ozib; ul̄ ex corruptione nature
ul̄ ex diabolica opaciōe Nec n̄ra p̄sideracō maxīe
locū hz ī r̄ligiosis iuris. & cōtēplatiuis. q̄z est ad
deū facilis quēsiō. p̄p̄ forte habituacōz. p̄ter eciaz
subieccōez dum uigilant. Raro aut̄ apud sc̄larīf
uūētes. ā nouā formā uūēdi īchoantes talis r̄p̄e
tina ul̄ leuis recollectio deuocōnis inueniē Cessare
igitur eos pro tempore aut tardius accedere ad
sacramentum hoc reuerendissime tractādū quēit

Habet p̄terea locū n̄ra cōsideratio ubi illufio dīmō-
nis n̄raꝝ dūocōꝝ i mpedire volētis p̄fpiciēt aliquibꝫ
iudicijs neqꝫ credere debemꝫ eidem ſ; obniti potius
vbi ſubinde timet aliquis ſacerdos dīcandalis. ſi n̄
celebret vbi dīnceps aliquis teneēt celebrare uel ex
ſuſcepto officio uel ex p̄miſſione uel mutua uiciſſitu-
dine ꝫ ſormitate ad alios cum q̄bꝫ uiuit q̄z admoz
dū ſūt religioſi pene om̄s Actēdendū hic q̄ nullus
teneēt palā p̄p̄riū d̄fectū et in firmitatē occultos p̄-
dere ut plurimū tucꝫ ē atꝫz diſcretius tēgere p̄dic-
tū talis ſe ip̄m non celebrans. ſcādalizatqꝫ frequē
ꝫ cogitaciōes varias aſcendere faciet in cor alioꝝ
Nolo tamen p̄iudicare ſicut nec poſſum nec de-
beo p̄ h̄ dicta mea quibꝫ ſcūqꝫ iſtitucioibꝫ religio-
ſoꝝ ſi aliqua ſunt in oppoſitum. Verum eſt nempe
illud ap̄li Quilibet in ſenſu ſuo habūdat Sz dixi
q̄d michi dicēdū poſſe uideēt ſi nuda cogiteēt uerit-
tas apud habentes libertateꝝ legis xp̄i Opponēt for-
te aqꝫ d̄ fornicatiōis q̄ ſi ſi i ſui poſſēt r̄colligē ſe ꝫ
ab oibꝫ p̄ccōꝝ r̄liqꝫ aīaz extēgē poſſe. iḡ celebrare
oppōēt aqꝫ d̄ ſiugatis ap̄d q̄s poſſibile ē p̄ccā i ſu-
a ſiugatiōe n̄ ſmitti q̄ tñ a ſiugatiōe ſepari uideēt ad h̄
dicē poſſuꝫ. p̄o ad ultꝫ. q̄doctōꝝ f̄aōſiſſioꝝ ſi n̄a ē
et̄is ſiugatos ſi accedāt obduocōꝝ p̄ſētī diebꝫ ſolē
nibꝫ n̄ p̄care. q̄ ꝫ affectōe p̄l̄ ḡnandꝫ ꝫ r̄ddēdi d̄bitū
ꝫ iſtancie uicāde cā. ſmitti ſi n̄c̄ obſtaculū aliꝫ ē
Ad p̄mū p̄ nūc alia n̄ dicā n̄ q̄ rariffimū h̄ eſſet

De hys vo que rarissime aut nūquā eueniūt doc-
tores paz tractāt Si tamē immeret graue scan-
dalū p̄obmissiōe si p̄terea grādis p̄tricio p̄curzēt
Si deniq; magis exsurrepcōe dyabolica aut vehe-
mētī tēptacione tke flagiciū apud se rāzo omīssset
Audeat q̄ profundius sapit tke; p̄hibere fateor non
audeo In hoc cāu & i alijs sic p̄ sp̄icuū ē exp̄missz
relinquendi sunt multi sue p̄sciencie & iudicio cum
circūstācijs omīb; q̄s prudēcia circūspiciat idagātis.

Proposicio nona

Nec p̄ue ex diuino munere & nō ex n̄ra in-
dustria seu p̄paracione r̄ddimur digni mi-
steriorū p̄ticipaciōe sacramētōꝝ sacrozum
Nec p̄fidēciā si ē sapore itimo masticeē hūiliab̄
nos vehemēē . p̄fecto hūilitas sola ē q̄ disponit ad
dignificaciōez et p̄paraciōez debitā p̄ talis tantq;̄
hospitis i aīe cenacta suscepōe Scio homīez qui
t̄liter i ueritate opit nūq; potuisse ad q̄etā & sere-
nam disposiciōez celebrādi p̄tigisse q̄usq; diffidens
de omni sua industria & labore & sollicitudine p̄par-
aciōez ad p̄fessiōz aut aljs se cruci ymolauit mara-
cordis bouē sup̄bie p̄sternēs i aīo cōtrito & hūili-
ato dixit cū dāiele Dñe nō i iustificacionib; meis
prosterno p̄ces meas ante te s; in miseraciōib; tuis
multis et magnis Et rursus cum p̄pheta Ego
autē i multitudine misericordie tue nō it̄oibo in do-
tuam adorabo ad templū sanctū tuum it̄imore tuo

Et similia quodam quod alii dicitis iheruit plane idustri
a nostra et speraco qualem agere quomem possu^o r^o que
eis tunc si immittimur et fallimur aut cadimur aut tam
quod si quis baculo arundineo sustentat uacillam^o neque
habitam^o in adiutorio altissimi dum nostris meritis fidi
mus ut in peccatorum sola recordacione torquemur. Nec
mirum si tunc in protectione dei celi non gremozabimur. quod
deficiente protectione. quod subsistet. fuit cuidam per sompnum
ostensa uisio talis precipitatus iococam erat et a quodam
baculo stercozibus infixo sustentari ne profundaretur
satagebat. At uero baculus ille sudetenus dimitte
bat assidue cum fetore intollerabili sentens ille peri
culum. tota mente ad dominum uersus. relicto baculo conse
stim ereptus est. Sane conscientia nostra quatumlibet
munda. est cloaca quedam plena stercozibus fedis defec
tuum quotidianorum. Baculus ille nostra est industria
per quam erigere nos querimus sed perculdubio quousque
leuamus oculos. Unde ueniet auxiliu nobis quousque
fiduciam nostram totam indeum iactemus quanto plus
immittimur soli nostre industrie baculo tanto in profundis
ozem abissum nostre prauitatis dimergimur. et non in
fetorem fetidum tetrum et horridum reportamus.
Quid diceret ergo aliquis Temptabimus ne deum
aut plana conscientia. in deuoti. sordidi. distracti. et di
scrasciati. ad sacramentum hoc salutiferu subspe mentis acci
ceda^o Dixi iam quod agat industria nostra id quod potest ut
sit absque conscientia peccati mortali sed in illa nequaquam spera^o.

Alioquin superbim? Alioquin maledictionē incurri
mus qui ponimus fiduciam in hominem ⁊ carnem
brachium nostrum Alioquin semp in p̄ceps imus
agnoscimus q̄ q̄ omnes iusticie nostre vt pann^o
mēstruate aut veluti leprosi fascie sup̄ q̄b^o stillam^o
quotidie samē p̄cōrum Qua fronte igitur qua ve
audacia infectōem hanc ad placandū deum audebi
mus ostendere caueam^o ne poti^o iritet^o Plane sic
est si mille anns vacaret aliq̄s se disponē ad dig
nitatem celebraciōis nec per se attingeret Quid id
circo in breui morula facere poterit cū mutatur se
interrogat frequen^t ille cui^o sup^o memi si dign^o
est accedere si sufficienter p̄peratus hesitat p̄mum
tremiscat reformidetq̄ tandem sic respōdeat sibi p̄i
Interea quantū in me est nichil deo p̄picio deceō
michi conscius sum sup̄ p̄cō mortali aut peccādi
p̄posito p̄cāta enim venialia etiā nō s̄fessa nequaq̄
obstunt Scio tamē ex aduerso q̄ iustus est dōi^o
qui si velit exquirere vehemēt debita mea. si miq̄
tates obseruare si mecū iudicio cōtendere Neq̄
sustinebo neq̄ r̄ndere potero vnū promille quātū
libet lot^o fuēo s̄trit^o s̄fessus lacrimosus quid ista
sunt ue michi si sine misericordia magna valde di
iudicer. quid scire possū si forte me lateant uicia
mea. merui q̄dē excecari q̄ uisu meo sp̄uali p̄mitus
sup̄ modū abus^o sū iudēs bo^o id̄ i plere s̄tēpti. hoc
v^o scio q̄ ap^o d̄m̄ m̄ia ē ⁊ copiosa ap^o eū id̄ p̄cō

¶ pietatis et fontem nulla p̄ n̄a iniquitas evicā
v̄l obstruere Quod si d̄creuerit sanare me nemo ē
qui d̄d̄pnet p̄cipit vt sperem in eo et me totū in
manus suas p̄oiciā obedio vt possum **N**ō ē cru-
delis aut mēdax veniētē ad eū nō eicit foras p̄uēit
me domin⁹ in b̄ndictōib⁹ dulcedinis dum michi di-
spliceo Spero eādem ip̄e q̄ cepit p̄ficiet ⁊ illumina-
bit abscondita tēbrarū **N**e umq̄ obdormiā ī morte
fornicata es aīa cū amatorib⁹ tuis **J**ubz pius sp̄s
sus p̄ os p̄pheticū vt ruertaris. mō etiā te suscipi-
et ⁊ si millies abscessēs miserā te veniētē nō re-
pudiabit penitēteꝝ non aspernabit. Si q̄s ex homi-
nib⁹ t̄lia diceret crederes ⁊ sp̄ares ⁊ accederes
deus hoc dicit de⁹ h̄ polliceē īmo de⁹ hoc imperat
⁊ tu diffidens nō accedis nō est istud p̄siliū **O** aīa
mea imunda es accede mundāda ad fontē puritas
tis inmutabilem. Esuris accede pascēda ad panē
viuificū ⁊ delectabilez. Egrotas. erit h̄ efficacissim⁹
tue ī ualitudī medicam̄tū ⁊ fluxū pacis n̄ sanari
pōis a medicis tuis t̄age plēa fide ē. emozoyssa
martha fm **A**mb. fimbriā vestim̄ti ihu sacro sc̄tam
videlicz hostiam vt purgeris Si p̄cussam te s̄ctis
a serpentibus peruersarū temptacionū quid restat
nisi vt serpentem x̄pm eleuatum īspicias Si dicis
cum p̄b̄ta. Quoniam vincus ⁊ pauper sum ego.
Participes ergo huius sacrosancti misterij habeb̄
cristum comitem fidum et hospitem dulcissimum

Ceterum fortassis te claudum et debilem cōqueris
memieris quā tales ad cenam regis magni munitur
et intrare spelluntur lubrica sum inquit et instabi-
lis sed hic panis confirmat cor hominis **T**ristis es et
anxia sed vinū hoc letificat. Inquietat et ebant te
plurima **N**o here ei qui turbidos fluctat sedat qui
est pax nostra qui agit in mundo pressuram in me
aut pacem habebitis pegrinantis a domino sed in for-
titudine tibi illius ambulabis usque ad montem dei
Quid ergo tandem formidas. **Q**uid ex pauescis
Panama mea **Q**uare et quousque cōtēbas me spera-
mdeo et liberabit te enutriet te et firmet. suspira-
bunda forte queris ubi est deus tuus **I**n hoc cete
conuiuio in quo xpūs sumit recolit memoria passi-
onis eius mens impletur gracia et fūte glorie pig-
nus datur **C**rede hec bona et simplici fide nec curio-
se discussis existencie modū. sufficiat tibi quod nō ē
hic modo alioꝝ corozum suis locis gmesuratoꝝ
propterea vane ne dicam stulte querūt aliqui vbi
caput vbi pedes qualis situs qualis ad hostiā par-
ciū coordinacō ubi xpūs eē dicē qre et quō ē et quō
facta est in eius corpus transsubstantiatio panis oī
potenti virtute diuinitatis **S**i non apprehendis hō
neque profecto quantulacūque rem aliā quo ad infini-
tas eius bitudies et ppetates apprehendis da locū
fidi ueritū hēas et eā quā sū mīto das naēe fidē da-
cū laude ruelacōi et in eius obsequū uolēs te captua

Proposicio decima
Non ppter timores stammacōis corporis
xpi illud cū mūdicia corporali monemur
tractare s; deuocōez & scādālū in nobis
m alijs deuitādū Consideracō ecia ista paz
instruc
tis manifesta est Sol; tñ mediocriē dubitari ap
serupulosos ut si forte corporalis aliqua sordices
ip̄is nolentib; aduenerit Recogitēt ad xpi corp
nichil hanc attingere. seruata ī aīa mundicia & re
uerēcia sanctitatis & fuerunt qui dixerūt ipsaz ho
stiam ssecratam nullo mō in ventrez nr̄m dimitti
smedendo s; statim in celū rapti Contra experiēcia
q̄ttidiana atq; fides catholica q̄ ponit corpus vere
smedi & fefellit eos huiusmodi ssideracōis obliuio
dum putāt indigne sentire vt corp^o xpi ul hostia
sacra contulētū stomachū nr̄z deueniat q̄si vidlicet
polluat aut fedet pl^o q̄ radius solaris ā quis spiri
tu aliū subarū Aliq̄ dicūt & iudicāt more carnaliū
ssideriozū iudeozū aut paganozū cur corpus xpi
in matris viscerib; & secūdina pellicula mētib; no
uem obseruatū & obuolutū fuit. Dz utiq; racō cor
rigere sensuale iudiciū ne blasphemā impurū re
putemus ipsam dei sincerissimam veritatem. Car
ueamus a tali spurcicia recogitanda pertimorem
crebram quomā inficit hec r̄memoracio plusquā
purget. Assuuescat homo spiritualia spiritaliter
diuudicare et sentire. Sic enim multis et varijs

fantasmatum inquietantium impudicijs semet absol-
uet. Sic ea nimis curabit que reuera minus cur-
anda sunt. corporales loquor sordes. sic deniq; magis
in scie qua corporis puritate s'fidat. Concluda
tandem epiloga'tes ut nemo celebraturus euidēte
sibi querat certitudinē sup dignificacōez suā vex-
are in cassū. hēat illā q̄ dicta est p̄paracōz & suffi-
cē. Nō confidat in multitudine v̄tutis sue & irēpeticōe
p̄fessionis aut deuocōis a recollecōis serenitate. p̄-
em fieri vt cōfessio crebra sup venialibus obfit de-
pacidens. Reddit aīaz q̄ppe plus iusto sollicitam
& pauidā & omnino eciā tuta timentem vt de ipsa
eciam cōfessionis p̄fēcōe trepidet & vrgeat itēz
p̄fiteri. Dabo tñ documētum p̄ qd nulla cōfessionis
multiplicacō in q̄t acōis fiat causa & si uidelicet fiat
nō tāq̄ imputet p̄ tūc ad salutem necēcia. tñ ad cele-
bracōis illius dispositionem requisita. Sed quia
opus bonum & priuilegiatum ad idulgentiā quoq;
aut graciā & gracie augmentacionem non parū
proficiens. Porro diligit anima deum aliquando
necesse est. et se in manus eius proiciat. Alioquin
se expelli a facie domini et repelli iugiter timendo
et habendo eum de seueritate suspectum recurua e-
rit ad comodum suum nec v̄nquam se ad alta pro-
uehet. Quamobrem ascensura ad montem anima
& gaudium suum ymolaturacum abraham relin-
quat in feruis asinum suum. non vacat

cū pueris scz sensibz . pudiat ibi azim^o pscrepēt pus
eri feda sint illi oīa nichil ad se q̄ i monte stat h̄ est
i vertice rationis ptinebit. Non iptinēter h̄ in loco
visioez iserim^o quaz b̄s patri celestino monstrasse
memozaē ille q̄ docet eciam hoīes p sompnia sciaz
Visum ē eidē patri soporati q̄ aulam r̄giā p̄cellen
tissimaz cū azimo suo ascenderet i vitatus. hic azim^o
tributū ventris ecia p̄ viam soluit. Exhorziut vir
purissimi^o ⁊ ab hominatus est hanc nō iniqtatē sed
in q̄nacōez ⁊ p̄gredi formidās r̄gredi mouebatur
q̄ ad usq̄ benignē admōit^o est uoce de trono lapsa
nichil ad sui vel aule regie contaminacionem per
tinere ad quod se non conscio naturali necessaria
que purgacione suus asellus corpulentus et irraz
cionalis expulerat. Plane sit et dicam amplius
Euenit non numquam vt turbacionis pungne des
ordinacio et seditates iserius. ⁊ sensualiter agitate
succrescere faciant superius reatum nostrum Sic
vtrobiq̄ econtra magna seremitas superbie uētum
omnia funditus euertentem repente non numquā
inducit Tantūmodo examinet se anima quantum
poterit nec ob aliud contemplacionis studio aut
quieti cuiulibet insistat. nisi vt apud se. exaltetur
deus . ac p̄oimde magis ac magis humilietur fm
suam paruitatem i jmo nichillejtatem resiliat ⁊ re
siliens cadat et deus suscipiat eam. Nec via tuta
est regia et segura. Deniq̄ finē loquēdi om̄s p̄iter

audiamus deum time de te non sperans in se pfidēs
Et mandata eius obserua q̄ in te est non obmit:
tens hoc est omnis homo. A O E IA

**Explicit tractatus reuerendi magistri
Iohis gerson cancellarij p̄sienſis de pol:
lucibus ⁊ trepidantibus celebrare**

